

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 Helsinki
vapaa-ajankalastaja@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

9.9.2020

Eduskunta
Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

VIITE Kirjallinen asiantuntijalausuntopyyntö (E-kirje E 100/2020 vp) Itämeren kalastusmahdollisuuksista 2021

ASIA Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto Komission ehdotuksesta Itämeren vuoden 2021 kalastusmahdollisuuksiksi

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut maa- ja metsätalousministeriön laatimaan perusmuistioon (MMM2020-00422) Suomen kannasta. SVK esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

NEUVONANTO KOSKIEN LOHTA

Komissio on antanut ehdotuksen Itämeren kalastusmahdollisuuksista vuodelle 2021. Komissio on laatinut ehdotuksensa kansainvälisen merentutkimusneuvoston ICES:n neuvojen perusteella.

EU:n yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun perusasetuksen 1380/2013 artiklassa 2 olevan tavoitteen mukaan kalakantoja tulisi hyödyntää kestävän enimmäistuoton MSY:n (Maximum Sustainable Yield) mukaisesti vuoteen 2015 mennessä ja asteittain viimeistään vuoteen 2020 mennessä kaikkien kalakantojen osalta.

Neuvonanto sisältää arvion Itämeren lohen TAC:sta, jonka mukaan kaupallisen kalastuksen lohenkalastuksen saalis Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella ei saa vuonna 2021 ylittää 116 000 lohta ja vastaavasti Suomenlahdella 11 800 lohta. Neuvonannon mukaan em. luvuista tulee vuoden 2019 havaintojen perusteella vähentää hylkeiden vahingoittaminen ja alamittaisten lohien määrä, raportoimaton ja väärinraportoitu saalis sekä Venäjän osuus. Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella EU:n enimmäiskiintiöksi muodostuisi siten 94 765 lohta ja Suomenlahdella 8 884 lohta. Kuluvalle vuodelle myönnettyihin kiintiöihin verrattuina kiintiöt kasvaisivat pääaltaalla ja Pohjanlahdella 9,5 prosenttia ja Suomenlahdella 9,2 prosenttia. Pääsyynä kiintiöiden kasvuun on väärinraportoidun saaliin voimakas vähentyminen puolalaisten aiemmin toteuttaman lohen meritaimenena raportoimisen loppuminen tarkennetun sääntelyn seurauksena.

Samalla ICES esittää, että lohen kalastussääntelyn tulisi perustua jokikohtaisiin kantoihin nykyisen Itämeren pääaltaalla että rannikkovesillä tapahtuvan sekakantakalastuksen sijaan. Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC ja Suomenlahden lohen TAC kattavat molemmat useita lohikantoja, joiden tila vaihtelee suuresti. Heikoimmat lohikannat voivat entisestään heiketä nykyistä sekakantakalastusta jatkettaessa. Niiden osalta tarvitaan syönnösalueen kalastuskuolevuuden vähentämisen lisäksi kantakohtaisia säätelytoimenpiteitä jokisuissa ja joissa sekä vaellusesteiden poistoja ja elinympäristökunnostuksia.

Suomenlahden osalta ICES toteaa, että pääosa lohista ovat istutettuja. ICES esittää, että lohenkalastus Suomenlahdella tulisi kohdentaa istutettuun loheen mm. hyödyntämällä eväleikkauksia.

VALTIONEUVOSTON KANTA

Peruskanta

Suomi kannattaa Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamista vuodelle 2021 siten, että kalakantoja hyödynnetään kestävää enimmäistuottoa (Maximum Sustainable Yield, MSY) koskevan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) tavoitteiden mukaisesti.

Kalastusmahdollisuudet tulee siten vahvistaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen 2016/1139 Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja ja näitä kantoja hyödyntäviä kalastuksia koskevan monivuotisen suunnitelman ja ICES:n niitä koskevan uusimman tieteellisen neuvon perusteella.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC

ICES:n neuvon mukaan kaupallisen kalastuksen kokonaissaaliin merellä ei tulisi ylittää 116 000 lohta. Vuoden 2019 havaintojen perusteella tästä tulisi vähentää hylkeiden vahingoittamien lohien arvioituna määränä 5 400 lohta, alamittaisina 4 600 lohta ja arvioituna raportoimattomana ja väärinraportoituna saaliina (8 400 + 900) 9 300 lohta sekä Venäjän osuus (1,9 % 96 600 lohesta) 1 835 lohta. Näin laskemalla päädyttäisiin EU:n TAC:iin, jonka suuruus olisi 94 765 lohta.

TAC voidaan vaihtoehtoisesti laskea niin, että ensin vähennetään Venäjän osuus pohjaluvusta 116 000 lohta, jonka jälkeen tehdään edellä mainitut vähennykset. Tällöin noudatetaan samaa laskentajärjestystä kuin Riianlahden silakan vakiintuneessa TAC laskennassa. Tämän laskennan tuloksena saadaan EU:n TAC:n määräksi 94 496 lohta, joka vastaa komission ehdotusta.

Suomi kannattaa Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC:n vahvistamista tieteellisen neuvon ja komission ehdotuksen mukaisesti 94 496 loheksi.

ICES tutkijat ovat arvioineet, että puolalaisten harjoittama laiton kalastus oli vuonna 2019 pudonnut avomerellä 600 loheen edeltävän vuoden 42 600 lohesta taimenen avomerikalastuskiellon vaikutuksesta. Suomi pitää erittäin tärkeänä kyseisen kiellon jatkamista.

Suomi edellyttää, että komissio ja jäsenvaltiot edelleen valvovat tehokkaasti (ml. erityisillä valvontakampanjoilla), että Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohenkalastusta. Valvonnalla tulee estää laittoman kalastuksen harjoittaminen ja jos sellaista todennetaan, se on viipymättä ja kokonaan eliminoitava. Samalla tulee varmistaa, että kalastuksen valvontaan varattuja resursseja ja EU

rahoitusta kohdennetaan riittävästi nimenomaisesti lohen ja taimenen kalastuksen valvontaan. Lisäksi Suomi kannattaa kaikkia mahdollisia toimia, joilla lohen laitonta kalastusta voidaan vähentää.

Suomi nostaa sopivissa asiayhteyksissä esiin Itämeren lohikantojen sekakantakalastukseen liittyvät ongelmat ja pyrkii minimoimaan sen erityisesti pääaltaalla. Maa- ja metsätalousministeriö on ollut yhteydessä komissioon liittyen Itämeren pääaltaalla harjoitettavaan laittomaan lohen kalastukseen ja painottanut sen vähentämisen merkitystä heikkoihin lohikantoihin kohdistuvan kalastuspaineen vähentämisessä. Suomi pitää erittäin tärkeänä, että Itämerelle saadaan lohen monivuotinen suunnitelma. Lisäksi Suomi katsoo, että kaikki kalastuskuolevuus tulee ottaa huomioon kalastuksen säätelyssä.

Suomenlahden lohen TAC

ICES:n neuvon mukaan kalastuksen kokonaissaaliin merellä ei tulisi ylittää 11 800 lohta. Vuoden 2019 havaintojen perusteella tästä tulisi vähentää hylkeiden vahingoittamien lohien määränä 1 652 lohta (14 %) ja arvioituna raportoimattomana saaliina 354 lohta (3 %) sekä Venäjän osuus (9,3 % 9 794 lohesta) 910 lohta. EU:n TAC olisi siten 8 884 lohta.

Suomi kannattaa Suomenlahden lohen TAC:n vahvistamista tieteellisen neuvon ja komission ehdotuksen mukaisesti 8 714 loheksi.

VAPAA-AJANKALASTAJIEN NÄKEMYKSET KOSKIEN LOHTA

SVK on tyytyväinen, että Suomen kanta perustuu vuosi vuodelta paremmin ICES:n tieteelliseen neuvoon, jota hallitusohjelma myös edellyttää. SVK kuitenkin muistuttaa, että YKP:n mukaan Itämeren kalastuksen tuli olla kaikkien kantojen osalta kestävällä tasolla viimeistään vuonna 2020, mutta tavoitetta ei saavutettu. **Lisäksi tieteellistä neuvoa noudatettaessa tulee yhtä lailla noudattaa numeerista kuin tekstimuodossakin annetta neuvoa, joista jälkimmäinen ei vielä toteudu riittävästi.**

SVK kannattaa sekä Suomen aktiivista roolia salakalastuksen vähentämisessä kaikin mahdollisin toimin että monivuotisen suunnitelman saamista Itämerelle.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC

SVK muistuttaa, ettei Itämeren lohikantojen tilassa olla kattavasti saavutettu tavoitteena olevaa 75 % smolttituotantoa. Tavoitteeseen pääsy vaatii sekakantakalastuksen vähentämistä Itämeren pääaltaalla ja lisäksi jokisuiden ja jokien kalastuksen säätelyä. ICES on todennut neuvonannostaan, ettei komission nyt esittämää suuruusluokkaa oleva lohen kiintiö turvaa heikoimpien lohikantojen elpymistä, vaan tieteellisenä neuvona annettu kiintiöehdotus on kompromissi hyvin ja huonosti tuottavien lohikantojen hyödyntämiseen. Marinin hallitusohjelman mukaan kansallista lohi- ja meritaimenstrategiaa toimeenpannaan vuonna 2020. Strategiassa linjataan 2. strategisena päämääränä, että: ”säätely perustuu parhaimpaan käytettävissä olevaan tieteelliseen ja muuhun kestävän kalastuksen kannalta olennaiseen tietoon sekä ennalta varautuvaan lähestymistapaan”. **SVK:n mukaan ei ole hallitusohjelman edellyttämän varovaisuusperiaatteen mukaista ajaa Suomen kantana sekakantakalastusta lisäävää TAC:n nostoa. ICES:n neuvonannon mukaan varovaisuusperiaatteen mukaista olisi vähentää kiintiötä 20 prosenttia, joka tarkoittaisi 75 831 lohen kiintiötä.**

SVK ilmaisee huolensa siitä, että lohen kpl-kohtaisista saaliskiintiöistä päätettäessä unohtuu viime vuosina kasvussa olleen aikaistetun kevätpyynnin haitalliset vaikutukset, eli suurikokoisten emokalojen saaliiksi jääminen enenevissä määrin. Siihen tulee puuttua kansallisin toimin, kuten reaktiivista sääntelyä Itämeren luonnonlohikantojen parantamiseksi myös Suomen hallitusohjelmassa edellytetään. Myös maa- ja metsätalousvaliokunta kiinnitti samaan huomiota kesäkuisessa ICES:n neuvoja käsitelleessä lausunnossaan (MmVL 12/2020 vp). **SVK esittää, että mikäli lohen TAC:ia joka tapauksessa kasvatetaan nyt esitetyn kaltaisesti ja kuluvan vuoden kiintiöön verrattuna, tulee Suomen muuttaa asetustaan lohenkalastuksen rajoituksista niin, että vuonna 2017 käynnistetystä kaupallisen lohenkalastuksen aikaistamiskokeilusta luovutaan.** Esitys ongelmalliseksi todetun aikaistamiskokeilun luopumisesta sisältyy MMM:lle 12 helmikuuta 2020 annettuun usean tahon ja henkilön yhteiseen esitykseen lohenkalastuksen säätelytoimenpiteiden muuttamiseksi.

SVK muistuttaa, että pienilläkin muutoksilla voidaan saavuttaa näkyviä tuloksia. SVK:n mukaan on positiivista, että Suomi on valmis kannattamaan komission esittämää alhaisempaa kiintiötä (94 496), kuin mitä se kesän neuvotteluissa itse ajoi (94 765). **Mikäli nämä 269 lohta pääsevät Tornionjokeen asti ja niistä 15 % päätyisi vapaa-ajankalastajien saaliiksi, tarkoittaisi se yhden lohen arvolla (1 320 €, Valtioneuvoston kanslia 2018) mitattuna noin 50 000 kalastusmatkailueuron tuloutumista jokivarteen.**

Suomenlahden lohen TAC

SVK:n mukaan on positiivista, että Suomi on valmis kannattamaan komission esittämää alhaisempaa kiintiötä (8 714), kuin mitä se kesän neuvotteluissa itse ajoi (8 884). Jatkossa olisi toivottavaa nähdä aloitteen tulevan Suomelta, eikä päinvastoin. **Lisäksi Suomen tulee edistää toimia, joilla lohen kaupallista kalastusta kohdennetaan Suomenlahdella istutettuun eli rasvaeväleikattuun loheen. Käytännön toimenpiteenä tulisi pyyntiä ohjata pois esimerkiksi Kymijoen suulta, jonne Suomen puolen villeistä lohista iso osa pyrkii.**

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Olli Saari
toiminnanjohtaja